

KREUZBERG: GÖÇMENLERİN BAŞKENTİ

KREUZBERG: THE CAPITAL CITY OF MIGRANTS

Berlin'de yaşayacaklar için adres belliydi. Almanların Berlin Duvarı'na yakın olduğu için terk ettiği Kreuzberg semti, evlerin ucuz olması dolayısıyla göçmenlerin ilk tercih ettiği yerlerin başında geliyordu.

Those living in Berlin knew where to go. The district of Kreuzberg that was abandoned by the Germans due to it being close to the Berlin Wall was the first choice for migrants since it had cheap housing. In time, the migrant population in Kreuzberg would grow larger and this place would come to be identified with them.

"Küçük İstanbul" ya da "Türk Gettosu" olarak anılan Kreuzberg, Berlin'in en merkezi ve canlı semtlerinden birisi. Berlin Duvarı'nın hemen kıyısında bulunan semt bir zamanlar ancak göçmenlerin ve yoksulların oturabileceği kıyı bir semtken, Doğu ve Batı Berlin'in birleşmesinde sonra şehrin tam ortasında kaldı. Kreuzberg, günümüzde kozmopolit nüfusu, canlı sosyal hayatı ve içinde barındırdığı hikâyeleriyle göçmenlerin başkenti olarak anılmayı hak ediyor.

1961 yılında imzalanan Türkiye ve Almanya arasındaki işgücü anlaşmasından sonra birçok insan Almanya'ya işçi olarak göç etti. İlk başlarda yurtlarda ve pansiyonlarda kalan işçiler zamanla ailelerini de yanlarına alarak şehir hayatına katılmaya başladılar. Berlin'de yaşayacaklar için adres belliydi. Almanların Berlin Duvarı'na yakın olduğu için terk ettiği Kreuzberg semti, evlerin ucuz olması dolayısıyla göçmenlerin ilk tercih ettiği yerlerin başında geliyordu. Zamanla Kreuzberg'de göçmen sayısı artacak ve burası onlarla özdeşleşecekti.

Kreuzberg, known as "Little Istanbul" or "The Turkish Ghetto", is one of the most central and lively districts of Berlin. Once a neighborhood on the outskirts of the city where only migrants and the poor would inhabit, the district right next to the Berlin Wall came to be in the center of the city after East and West Berlin were reconnected. Today, with its cosmopolitan inhabitants, lively social life and the stories it holds within, Kreuzberg deserves to be called the capital city of migrants.

After the workforce agreement between Turkey and Germany was signed in 1961, many migrated to Germany as workers. Initially staying at dormitories and hostels, the workers started bringing their families to Germany and integrating into the city life. Those living in Berlin knew where to go. The district of Kreuzberg that was abandoned by the Germans due to it being close to the Berlin Wall was the first choice for migrants since it had cheap housing. In time, the migrant population in Kreuzberg would grow larger and this place would come to be identified with them.

Berlin Duvarı'nın her iki yanında yer alan askeri birlikler, mayınları arazi, gözletleme kuleleri ve sınır geçerken hayatını kaybedenlerin hazin hikâyeleri duvara yakın yaşamayı tehlikeli kılıyor, Almanlar duvardan uzak kalmaya gayret ediyor. Ancak hem bu tehlikeler hem de Kreuzberg'de bulunan evlerin eski ve bakımsız olması göçmenlerin bu bölgede yaşamasına engel olmuyor, ucuz olması dolayısıyla göçmenler buraya yerleşmeyi tercih ediyorlardı.

"Kreuzberg'te geçen yıl doğan 1720 çocuğun 650'si Türk'tü. 14 yaşın altındaki çocukların sayısı 5 binden fazla. Belediye Başkanı Abendroth şöyle diyor: 'Böyle giderse boğulup gideceğiz.'" (Der Spiegel, Temmuz 1973)

Berlin Duvarı fiziki bir sınır olmanın ötesinde insanlar üzerinde görünmeyen duvarlar da oluşturuyordu. Duvarın batı yakasında yaşayan göçmenler içinse sınırlar ikte, üçe katılıyor; yabancı bir şehirde yaşamın zorluklarına bir de duvarla birlikte yaşamın zorlukları ekleniyordu. Öte yandan ilk başlarda ucuz olan kiralık evler göçmen nüfusunun artmasıyla bir anda değerleniyor, ev sahibi Almanlar, evlerini fahiş rakamlarla göçmenlere kiralıyor. Kreuzberg'in Skaltzer Caddesi'nde yıkım bekleyen bir evin sahibi 2,5 odalık daireye 6 yatak koyarak bir önceki kirası aylık 54 mark olan daireden adam başı 100 mark alıyordu. Utanç duvarı olarak anılan Berlin Duvarı'nın iki yakasında birbirinden farklı dünyalar yaşıyordu. Duvar, göçmenlere bedel ödetiyordu.

The military units on both sides of the Berlin Wall, mined terrain, watch towers and the heartbreaking stories of those who lost their lives crossing the border made it dangerous to live close to the wall, and the Germans made an effort to stay away from it. But neither these dangers nor the fact that houses in Kreuzberg were old and dilapidated kept the migrants from living in this district; the low costs made it a favorable place in which to settle.

"In Kreuzberg, 650 of the 1720 children born last year were Turkish. The number of children under 14 is more than five thousand. Mayor Abendroth states: 'If this continues, we will suffocate.'" (Der Spiegel, July 1973)

The Berlin wall was not only a physical boundary, it also created unseen walls for people. For the people living on the west side of the wall, there was double and triple the amount of boundaries; the hardship of living in a strange city was added to the hardship of living with the wall. Moreover, the houses that initially had low rent were suddenly increasing in value, and the German landlords were renting their houses out to the migrants for outrageous prices. The owner of a house on the Skaltzer Street of Kreuzberg that was scheduled to be demolished put 6 beds into an apartment that had two and a half rooms, and the rent went up from 54 marks to 100 marks.

There were two different worlds on each side of the Berlin Wall, which is called the wall of shame. The wall exacted a toll on the migrants.

"Kreuzberg'in doğusundaki eski apartmanlardan birinde oturuyordu Ramiz ve Münewver Mert çifti. Beş yaşındaki çocukları Çetin. 11 Mayıs 1975 günü arkadaşlarıyla sokakta koşuyordu. O gün hem Çetin'in doğum günü hem de anneler günüyü. Spree Nehri'nin hemen kıyısında oyuna dalan Çetin, nehre doğru giden topun peşinden koşup yakalamak istemişti. Ne olduğunu anlamadan bir anda nehre düştü. Çetin'in nehre düştüğüne çevrede birçok kişi görmüştü. Herkes bağırıp çağırıyordu ama onu kurtarmak için nehre girmeye cesaret edebilen yoktu. Nehrin bir tarafı Doğu Almanya'ya, bir tarafı Batı Almanya'ya attı ve sınır ihlali yapmak yasaktı. İki tarafın askerleri de Çetin'in çırpınışlarını görmüştü. Kara veba zamanından kalma bir korku geziniyordu sanki etrafa. Fısıltı halinde bir sözcük koloçan ediyordu Berlin'in sokaklarını: 'Kurallar...' Çetin herkesin gözü önünde boğulup gidiyordu. Kendi doğum gününde ve bir anneler gününde, henüz 5 yaşındayken... Dalgaçlar Çetin'i gıkaradığında saat 14.15'i gösteriyordu. Düşükten tam 2 saat 5 dakika sonra, Çetin'in ölümünü açıklamak için sınırlardan, anlaşmalardan, kurullardan bahsediyorlardı, Ramiz ve Münewver Mert çifti için hiçbir anlamı olmayan sözler sıralanıp gidiyordu. Çetin'in ardından Kreuzberg'te bir ölke büyüyordu. Türkler ve göçmenler sokağa iniyor, yürüyüşler, gösteriler düzenliyordu. En nihayetinde iki yakanın hükümetleri bir komisyon kurup, kriz durumları için bir arama kurtarma anlaşması yapmak zorunda kalmıştı. Türk çocuklar okusun diye nehri kenarına çift dilli bir tabela koymuşlardı: 'Dikkat ölüm tehlikesi' yazıyordu üzerinde. Çetin Mert göçüp gidiyordu ama giderken de Kreuzbergli çocuklara umut alıyordu." (11. Peron)

"Ramiz and Münewver Mert lived in one of the old apartment buildings in the east side of Kreuzberg. On May 11th, 1975, their five-year-old boy Çetin was running in the street with his friends. It was both Çetin's birthday and mother's day. Çetin was playing right on the shore of the River Spree and he ran after the ball rolling toward the river, trying to catch it. Before he knew what was happening, he fell into the river. Many people around saw Çetin fall into the river. Everyone was yelling and screaming but nobody was brave enough to jump into the river to save him. One part of the river belonged to West Germany, and the other to East Germany, and it was forbidden to cross the border. The soldiers on both sides saw Çetin struggle. It was as if a fear that belonged to the time of the black plague had taken hold of everyone around. A whisper strolled through the streets of Berlin: "Rules..." Çetin was drowning as everybody watched. On his birthday, on mother's day, as he was only 5 years old... When the divers brought Çetin out, the clocks read 14.15. Exactly 2 hours and 5 minutes after he fell. To explain Çetin's death, they talked about borders, agreements, rules. For Ramiz and Münewver Mert, words without meaning kept rolling over one another. After what happened to Çetin, anger took hold of the city. Turks and migrants took to the streets, marching, protesting. Ultimately the governments of both sides were compelled to create a commission to make a search-and-rescue agreement for times of crisis. A sign was installed by the river in both languages so the Turkish children could read. It read: 'Caution: Danger of Death.' Çetin Mert had passed away, but as he did, he brought hope to the children of Kreuzberg." (Platform 11)

Duvarın yıkıldığı 1989 yılına kadar Kreuzbergiller yalıtılmış bir hayat yaşadılar. Kreuzberg göçmenler için bir yaşam alanı olsa da, birçok Alman için moloz bırakma ya da hurdalık alanından öte bir şey değildi. Göçmenlerin açtıkları bakkallar, videokaset marketleri, seyahat ofisleriyle birlikte semt hareketlenmeye, yeniden nefes almaya başladı. Burası bir süre sonra Türklerin en kalabalık olduğu semtlerden biri haline gelecek, "İstanbul Kasabı", "Anadolu Bakkalitesi", "Export Hikmet", "Türkiyem Videokaset" yazılı vitrinler semtin her yerine süsleyecekti. Göçmen çocuklar içinse Kreuzberg çok daha fazlasını ifade ediyordu. Duvarın kıyısındaki bu köhne semt, onların yeni evleri ve mahalleleriydi. Göçmen çocukların sokak oyunlarıyla ve gri renkli duvara yaptıkları rengârenk grafitilerle birlikte Kreuzberg daha da canlandı. Bir zaman sonra büyüyen göçmen çocuklar, Kreuzberg'e başka bir renk daha katacağı. Ardı ardına kurulan rap ve hip-hop müzik grupları, kendilerini ifade etmelerinin yanı sıra onlara yeni bir kimlik de sunuyordu. Şarkılarında toplumsal eşitsizlikleri, göçmenlere yönelik uygulanan ayrımcı ve ırkçı tavırları eleştiren bir dil kullanıyorlardı. Islamic Force, 36 Boys, Cartel gibi rap grupları, Almanya'nın getto diye anılan sokaklarının "sivri dilini" temsilcileri olarak anılıyordu. Her ne kadar Berlin Duvarı'nın gölgesi semtin üzerine düşse de göçmenler bir şekilde Kreuzberg'i canlı tutmayı başarıyorlardı.

Until 1989 when the Wall came down, the people of Kreuzberg lead an isolated life. Even though Kreuzberg was a place to live for the migrants, for the Germans it was nothing more than a place to leave rubble and a junkyard. With the general stores, videotape shops, travel agencies that the migrants opened, the district started to come alive and breathe again. After a while this place would take its place among the districts with the largest Turkish populations, and storefronts reading "Istanbul Butcher Shop", "Anatolia Store", "Export Hikmet", "Turkey Videotapes" would adorn every corner of the district. For migrant children Kreuzberg held a much more important meaning. This slummy district on the edge of the wall was their new home and neighborhood. Kreuzberg became even more lively with children playing on its streets and with the colorful graffiti art that they painted on the grey wall. When they grew up after a while, the migrant children would bring yet another color to Kreuzberg. The rap and hip-hop groups that were formed one after the other not only gave them a way to express themselves but a new identity as well. In their songs, they used a language criticizing societal inequalities, and the discriminatory and racist attitudes toward migrants. Rap groups such as the Islamic Force, 36 Boys and Cartel were known as the "sharp-tongued" representatives of the streets of Germany that were known as ghettos. No matter how dark a shadow the Berlin Wall cast on the district, migrants still somehow managed to keep Kreuzberg alive.

Duvar Yıkıldı Kreuzberg Ortaya Çıktı

9 Kasım 1989 tarihine kadar ayakta duran duvar, Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesiyle tarihe karıştı. Duvarın büyük bir kısmı, kontrol noktaları, gözetleme kuleleri bir bir kaldırdı. İki Berlin birleştiikten sonra Kreuzberg Berlin'in tam orta yerinde kalmıştı. Başta Türkler olmak üzere göçmenler Kreuzberg'i terk etmediler, hatta giderek daha da kalabalıklaştılar. Almanların da zamanla semte yerleşmeye başladılar. Kreuzberg kozmopolit nüfusu ve canlı sosyal hayatıyla Berlin'in en merkezi semtlerinden birine dönüştü.

Bugün semtin girişinde gelenleri karşılayan Türkçe "Kreuzberg Merkezi" tabelası semtte yaşayan Türk nüfusun çoğunluğuna atıfta bulunsa da, aslında Kreuzberg'in içerisinde barındırdığı insan ve göç hikayeleriyle canlı bir tarihin merkezi olduğunu da hatırlatıyor... Kreuzberg: "Göçmenlerin Başkenti".

Bir zaman sonra büyüyen göçmen çocuklar, Kreuzberg'e başka bir renk daha katacağı. Ardı ardına kurulan rap ve hip-hop müzik grupları, kendilerini ifade etmelerinin yanı sıra onlara yeni bir kimlik de sunuyordu.

When they grew up after a while, the migrant children would bring yet another color to Kreuzberg. The rap and hip-hop groups that were formed one after the other not only gave them a way to express themselves but a new identity as well.

districts of Berlin with its cosmopolitan inhabitants and lively social life.

Today, the sign that greets those who arrive at Kreuzberg reads "Kreuzberg Center" in Turkish, referencing the majority of the district's population being Turkish, but it's also a reminder that Kreuzberg is the center of a living history that holds within itself stories of people and migration... Kreuzberg: "The Capital City of Migrants".

The Wall Comes Down, Kreuzberg Comes Out

The wall that stood until November 9th, 1989, became history after East and West Germany were reunited. A large part of the wall, along with control points and watch towers, was removed. After the two Berlins came together, Kreuzberg was now in the center of Berlin. The migrants, the largest group among them being the Turks, did not leave Kreuzberg; they increased in numbers. In time, Germans started settling here as well. Kreuzberg became one of the most central